

BẢN TIN VỀ THÍCH ỨNG BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU THÁNG 04/2023

MỤC LỤC

I. TIN QUỐC TẾ	2
1.1. Tăng cường thay đổi vì an ninh nước ở Jordan.....	2
1.2. Hội nghị về Nước năm 2023 của Liên hợp quốc tại New York khai mạc	3
1.3. Thích ứng với biến đổi khí hậu trong nông nghiệp ở Bangladesh.....	4
1.4. Đông Nam Á và nỗi lo nước biển dâng	5
1.5. Hệ quả của biến đổi khí hậu.....	8
II. TIN TRONG NƯỚC.....	9
2.1. Tuyên truyền quy định về biến đổi khí hậu trong Luật Bảo vệ môi trường tới doanh nghiệp	9
2.2. Nâng cao vai trò của phụ nữ trong việc ứng phó BĐKH	10
2.3. Xây dựng đô thị thích ứng với biến đổi khí hậu tại Bà Rịa - Vũng Tàu	11
2.4. Thành phố Vinh sẽ đầu tư 4.502 tỷ cho hạ tầng đô thị thích ứng với biến đổi khí hậu	11
2.5. An Giang trồng tràm giảm tác động của biến đổi khí hậu	12
III. NGUỒN THAM KHẢO	14

I. TIN QUỐC TẾ

1.1. Tăng cường thay đổi vì an ninh nước ở Jordan [1]

Ngành nông nghiệp chiếm 72% lượng nước ngọt được sử dụng trên toàn cầu, trở thành khu vực sử dụng nước lớn nhất thế giới cho đến nay. Hiện tại, hơn 95% lương thực được sản xuất trên đất liền và sẽ cần thêm 35% tài nguyên nước vào năm 2050 nếu muốn tăng sản lượng lương thực, chất xơ và thức ăn chăn nuôi toàn cầu lên 50% so với mức của năm 2012.

Biến đổi khí hậu đã ảnh hưởng đến an ninh nguồn nước và giảm an ninh lương thực, do đó làm chậm các nỗ lực đạt được các Mục tiêu Phát triển Bền vững (SDGs), theo báo cáo của Ủy ban Liên chính phủ về Biến đổi Khí hậu (IPCC) – cơ quan của Liên hợp quốc chuyên đánh giá khoa học liên quan đến biến đổi khí hậu – trong Báo cáo Đánh giá lần thứ sáu (AR6).

Theo IPCC, khoảng một nửa dân số thế giới hiện đang gặp phải tình trạng khan hiếm nước nghiêm trọng do biến đổi khí hậu và các yếu tố khác, gây ra một cuộc khủng hoảng nước, được chứng kiến trên quy mô toàn cầu với lũ lụt ngày càng tồi tệ, mực nước biển dâng cao, hạn hán kéo dài,...

Quản lý nước bền vững giúp thay đổi tích cực bằng cách xây dựng khả năng phục hồi của xã hội và hệ sinh thái. Thông qua quan hệ đối tác với Quỹ Khí hậu Xanh (GCF), Tổ chức Lương thực và Nông nghiệp của Liên hợp quốc (FAO) xúc tác đầu tư khu vực công và tư nhân vào các dự án giúp các quốc gia thực hiện các mục tiêu về nước và khí hậu.

Jordan là một trong những quốc gia khan hiếm nước nhất trên thế giới và biến đổi khí hậu đang đe dọa sinh kế của hàng ngàn người sống dựa vào nông nghiệp để kiếm sống. Biến đổi khí hậu gây ra các mối nguy hiểm như hạn hán, nhiệt độ khắc nghiệt và lũ quét đã tăng gần gấp ba lần ở nước này kể từ những năm 1980.

Ở một quốc gia phụ thuộc nhiều vào nông nghiệp nhờ nước mưa – 75% diện tích đất canh tác là nhờ nước mưa – hệ thống quản lý nước hiệu quả là chìa khóa cho sự thịnh vượng của các cộng đồng nông nghiệp phụ thuộc vào nông nghiệp để kiếm sống.

FAO đang thực hiện một dự án kéo dài 7 năm do GCF tài trợ với Vương quốc Hashemite của Jordan, tập trung vào việc tăng cường khả năng phục hồi của quốc gia đối với biến đổi khí hậu bằng cách đảm bảo tính bền vững lâu dài của các hệ thống quản lý nước.

Dự án trị giá 33,2 triệu USD hướng tới bốn khu vực trong Lưu vực Biển Chết là Karak, Madaba, Talifah và Maan, những nơi đặc biệt dễ bị tổn thương trước biến đổi khí hậu và căng thẳng về nước do khí hậu gây ra; phụ nữ đại diện cho gần một nửa số người hưởng lợi dự án (212 416 người).

Ở các vùng nông thôn của Jordan, phụ nữ dễ bị tổn thương trước tác động của biến đổi khí hậu hơn nam giới, đặc biệt là do phụ nữ phải đối mặt với việc tiếp cận các nguồn lực một cách không bình đẳng, các rào cản đối với quá trình

ra quyết định và khả năng di chuyển hạn chế; họ cũng phụ thuộc nhiều hơn vào tài nguyên thiên nhiên để kiếm sống.

Để giải quyết những thách thức đó, sáng kiến này nhằm tăng cường khả năng tiếp cận của phụ nữ với các nguồn lực, dịch vụ và thông tin để họ có thể thích ứng tốt hơn với biến đổi khí hậu và bảo vệ sinh kế của mình như sử dụng các loại ngũ cốc chịu hạn, quản lý nước và đồng ruộng thông minh với khí hậu, áp dụng các công nghệ tiết kiệm nước bền vững.

Thu giữ nước mưa để sử dụng ở quy mô nhỏ đặc biệt hữu ích ở các quốc gia có lượng mưa phân bố không đều, như Jordan, vì nó giúp tăng khả năng phục hồi trước các cú sốc và đảm bảo nguồn cung cấp nước cho thời kỳ khô hạn.

Dự án GCF do FAO chủ trì tập trung vào việc tăng nguồn cung cấp nước của quốc gia bằng cách lưu trữ nước thải đã qua xử lý, thu nước từ mái nhà và thúc đẩy việc sử dụng các thiết bị tiết kiệm nước để giảm mức tiêu thụ nước của các hộ gia đình.

Dự án này sẽ mang lại lợi ích cho Jordan, và các quốc gia láng giềng trong khu vực thiếu nước bằng cách giảm lượng nước ngầm hiện có.

1.2. Hội nghị về Nước năm 2023 của Liên hợp quốc tại New York khai mạc [2]

Hội nghị về Nước năm 2023 của Liên hợp quốc (LHQ) tại New York khai mạc với lời kêu gọi đẩy nhanh tiến độ hướng tới các mục tiêu về nước của LHQ. Chính phủ Đức đang kêu gọi hành động quyết đoán để giải quyết cuộc khủng hoảng nước toàn cầu tại Hội nghị về Nước của LHQ ở New York từ ngày 22 đến 24 tháng 3. Ngày Nước Thế giới Quốc tế năm nay thúc đẩy thay đổi, tập hợp các quốc gia thành viên Liên Hợp Quốc, các tổ chức quốc tế và các nhóm liên quan khác để đẩy nhanh tiến độ hướng tới các mục tiêu quốc tế của Thập kỷ Hành động vì Nước của Liên hợp quốc 2018-2028 và Chương trình nghị sự 2030 vì sự phát triển bền vững.

Các Bộ trưởng Liên bang Đức nhận xét: “quản lý nước bền vững là chìa khóa để giải quyết những vấn đề toàn cầu về nước”. Để đảm bảo quyền được sử dụng nước của tất cả mọi người, điều cần thiết trên hết, ngoài nguồn kinh phí cần thiết, là sự hợp tác quốc tế tốt. Nước còn là an ninh. Ở nhiều nơi trên thế giới, chiến tranh đang rình rập để giành lấy nguồn nước khan hiếm cùng với khủng hoảng khí hậu. Việc phân phối nước một cách công bằng xuyên biên giới rất quan trọng. Việc tiếp cận với nước gắn bó chặt chẽ với quyền lương thực của con người. Đức muốn đóng góp kiến thức chuyên môn của mình trong lĩnh vực quản lý nước xuyên biên giới trên sông Rhine, Danube và Oder.

Hội nghị Nước Thế giới ở New York là một cột mốc quan trọng trong chính sách nước quốc tế và là hội nghị đầu tiên của Liên Hợp Quốc trong gần 50 năm chỉ dành riêng cho vấn đề quan trọng về nước. Giờ đây, chúng ta đã đi được nửa chặng đường của Thập kỷ hành động quốc tế về nước vì sự phát triển bền vững của Liên hợp quốc, đây là thời điểm quan trọng để đẩy nhanh tiến độ hướng tới

các mục tiêu về nước toàn cầu trong Chương trình nghị sự 2030 vì sự phát triển bền vững.

Do đó, Bộ trưởng Môi trường Liên bang Lemke nêu bật vai trò quan trọng của nước trong việc giải quyết khủng hoảng khí hậu, suy giảm đa dạng sinh học và ô nhiễm môi trường cũng như an ninh lương thực trong cuộc tranh luận toàn thể cũng như trong các sự kiện khác tại hội nghị và trong các cuộc đàm phán song phương. Phái đoàn Đức có kế hoạch tích cực thúc đẩy đối thoại về đảm bảo quyền con người đối với nước uống và vệ sinh môi trường (SDG 6), về các công cụ tài chính sáng tạo và định vị nước là cơ sở cho sức khỏe và dinh dưỡng. Đồng thời, trong bối cảnh chính sách phát triển và đối ngoại ủng hộ nữ quyền của mình, Đức cam kết trao quyền cho phụ nữ với tư cách là các bên liên quan cốt lõi để cung cấp an toàn và đáng tin cậy cũng như quản lý bền vững nước, vệ sinh môi trường và vệ sinh.

1.3. Thích ứng với biến đổi khí hậu trong nông nghiệp ở Bangladesh [3]

Nông nghiệp rất quan trọng đối với sự tồn tại của con người, nhưng đặc biệt dễ bị tổn thương trước biến đổi khí hậu. Tác động của việc tăng nhiệt độ, thay đổi thời tiết và thiên tai thường xuyên hơn, chậm và nhanh, đã tàn phá nông dân và đất canh tác.

Mùa hè vừa qua, một phần ba Pakistan chìm dưới nước. Somalia hiện đang trên bờ vực của nạn đói trong bối cảnh hạn hán tồi tệ nhất trong 4 thập kỷ qua. Ước tính thiệt hại ban đầu từ cơn bão Sitrang gần đây ở Bangladesh là 1.000 trang trại nuôi tôm bị cuốn trôi.

Nông nghiệp không chỉ dễ bị tổn thương và quan trọng, mà còn cực kỳ quan trọng về mặt kinh tế. Ví dụ, ở Bangladesh, 70% diện tích đất được dành cho nông nghiệp và lĩnh vực này sử dụng 48% dân số. Một cách gián tiếp, con số đó cao hơn nhiều.

Tương lai của thế giới ngày càng phụ thuộc vào Thích ứng do địa phương dẫn dắt (Locally led adaptation). Các phòng tư vấn về thích ứng với biến đổi khí hậu, hiện đang được BRAC thí điểm ở Bangladesh, có thể đóng một vai trò quan trọng trong việc duy trì nền nông nghiệp bền vững trên toàn cầu. Các phòng tư vấn cung cấp giải pháp một cửa giúp nông dân biết cách canh tác và hiểu các điều kiện đang thay đổi, được đưa ra lời khuyên về cách ứng phó tốt nhất và tiếp cận các công cụ để chuẩn bị cho tương lai.

Các phòng tư vấn thích ứng được thành lập trong các cộng đồng đặc biệt dễ bị tổn thương trước biến đổi khí hậu. Mỗi phòng tư vấn đều có nhân viên am hiểu do BRAC đào tạo, người này sẽ tư vấn miễn phí và tư vấn tiếp cận các dịch vụ.

Trong một số trường hợp, lời khuyên tập trung vào việc lựa chọn các giống cây trồng mới có thể thu hoạch nhanh hơn các giống truyền thống. Các cơ sở nghiên cứu của BRAC đã phát triển nhiều loại cây trồng, chẳng hạn như dưa chuột, dưa hấu và hoa hướng dương, phát triển nhanh hơn và có thể đối phó với

nhiều điều kiện khác nhau. Một giống dưa chuột mới có thể được thu hoạch trong 30 ngày thay vì 45 ngày. Các phòng tư vấn thích ứng với biến đổi khí hậu cung cấp lời khuyên về việc sử dụng hạt giống, lấy chúng ở đâu cũng như cách trồng và thu hoạch cũng như cung cấp các buổi thực hành và tiếp cận với các đầu vào khác, chẳng hạn như phân bón.

Trong các trường hợp khác, lời khuyên tập trung vào việc đề xuất các loại cây trồng có thể chịu được độ mặn cao hơn do mực nước biển dâng. Ví dụ, BRAC đang phát triển các loại hạt giống có thể chịu được tới 8 phần nghìn (ppt) muối. Cần liên tục nghiên cứu, phát triển và đổi mới trong lĩnh vực này – trong vòng 5-10 năm, những hạt giống đó có thể cần phải có khả năng chịu được nồng độ muối lên tới 15 ppt. Năm nay, BRAC đã giới thiệu hạt giống vùng chịu mặn nhưng cần thêm hai hoặc ba chu kỳ thu hoạch nữa để chắc chắn. Các phòng tư vấn thích ứng cũng có thể cung cấp kho chứa để nông dân có thể đưa sản phẩm của họ ra thị trường vào thời điểm tốt nhất.

Các phòng tư vấn đầu tiên được thành lập ở Jamuna char, một vùng đảo xa xôi ven sông. Vào mùa gió mùa, khu vực này bị ngập trong nước. Nông dân sản xuất ớt, ngô và hành nhưng cuối cùng họ thường bán lỗ vì không có chỗ chứa. Nếu họ có thể lưu trữ chúng trong ba hoặc bốn tháng, họ có thể bán được giá cao hơn nhiều. Các phòng tư vấn thích ứng cung cấp không gian có sẵn để lưu trữ tới 40 kg sản phẩm.

Các phòng tư vấn thích ứng cũng cung cấp lời khuyên về dự báo thời tiết, để giúp nông dân dự đoán các điều kiện trong tương lai, giúp kết nối nông dân với thị trường cho các sản phẩm mới.

Các phòng tư vấn thích ứng được thúc đẩy bởi nhu cầu địa phương và khai thác kiến thức địa phương để cung cấp kiến thức chuyên môn nhằm giải quyết những nhu cầu đó.

Trong bối cảnh báo cáo gần đây nhất của IPCC nhấn mạnh rằng việc thiếu đầu vào của địa phương trong các sáng kiến thích ứng với khí hậu không chỉ không hiệu quả mà còn có thể dẫn đến tình trạng thích ứng kém, các sáng kiến như phòng tư vấn thích ứng với khí hậu cho thấy một cách để đặt kinh nghiệm sống là trung tâm của hành động ứng phó với biến đổi khí hậu.

1.4. Đông Nam Á và nỗi lo nước biển dâng [4]

Bộ trưởng Môi trường và Bền vững Singapore Koh Poh Koon cho biết, nước này sắp triển khai một chương trình nghiên cứu trị giá 125 triệu USD dành cho việc tăng cường khả năng quản lý lũ lụt và bảo vệ bờ biển của quốc đảo này.

Theo Cơ quan cấp nước quốc gia PUB, chương trình nhằm xác định rõ hơn tác động của biến đổi khí hậu đối với các khu vực ven biển của Singapore, nó có thể hỗ trợ các nghiên cứu bảo vệ vùng ven biển trên toàn quốc và các vùng có nguy cơ bị lũ lụt ở ven biển và nội địa.

Chương trình sẽ bao gồm các nghiên cứu nhằm phát triển các giải pháp sáng tạo, bền vững và thông minh cho môi trường đô thị - một thách thức mà nhiều thành phố ven biển khác cũng phải đối mặt.

Các giải pháp bảo vệ bờ biển bền vững, dựa vào thiên nhiên như trồng rừng ngập mặn, hay quản lý thông minh như sử dụng trí tuệ nhân tạo cũng được nghiên cứu áp dụng.

Chương trình do Đại học Quốc gia Singapore thực hiện, cùng các đối tác gồm Đại học Công nghệ Nanyang, Đại học Công nghệ và Thiết kế Singapore, Viện Công nghệ Singapore và Cơ quan Khoa học, Công nghệ và Nghiên cứu.

Bà Hazel Khoo, người đứng đầu Ban bảo vệ bờ biển của PUB, cho biết: “Chúng tôi sẽ tiến hành khoảng 40-50 nghiên cứu mới (về lĩnh vực bảo vệ vùng ven biển, chống ngập lụt) và đào tạo khoảng 20-30 nghiên cứu sinh, từ đó có thể xây dựng một đội ngũ chuyên gia địa phương cho công tác nghiên cứu vùng ven biển”.

Do biến đổi khí hậu, mực nước biển xung quanh Singapore được dự đoán sẽ tăng thêm 1m vào năm 2100. Những cơn bão có thể xảy ra thường xuyên hơn, dẫn đến nguy cơ lũ lụt gia tăng. Vì vậy, điều quan trọng đối với nước này là tăng cường khả năng phục hồi sau lũ lụt.

Theo bà Khoo, chương trình sẽ giúp xây dựng nên kho kiến thức về sự xuất hiện của mực nước biển cực đoan, sóng và bão, cũng như cách mà các vùng ven biển sẽ bị ảnh hưởng bởi mực nước biển dâng và biến đổi khí hậu.

Điều này sẽ rất quan trọng trong việc xác định tác động của mực nước biển dâng và biến đổi khí hậu đối với vùng ven biển và các vùng nội địa, nhằm tìm ra và phát triển các giải pháp tối ưu.

Biến đổi khí hậu đang gây ra những tác động nặng nề đối với khu vực Đông Nam Á. Nước biển dâng là nguyên nhân đe dọa cơ sở hạ tầng và cuộc sống của người dân các nước trong khu vực. Theo nghiên cứu của Ngân hàng Phát triển châu Á (ADB), khu vực Đông Nam Á đặc biệt dễ bị tổn thương trước biến đổi khí hậu, do dân cư sống tập trung đông đúc ven biển. Theo Viện Nghiên cứu Deltares (Hà Lan), khoảng 157 triệu người đang sống ở những nơi thấp 2m so với mực nước biển, con số này sẽ tiếp tục tăng lên nếu như mực nước biển dâng cao trong những thập niên tới.

Ủy ban Liên chính phủ về Biến đổi khí hậu (IPCC) cảnh báo, mực nước biển có thể sẽ dâng thêm 0,8m từ nay tới năm 2100. Nếu mực nước biển tăng lên 1m sẽ khiến cho một số vùng đồng bằng đông dân cư chìm dưới nước, khi đó 28 triệu người tại Indonesia, 23 triệu người tại Thái Lan và 38 triệu người Việt Nam có thể sẽ phải đối diện với nguy cơ này.

Bà Cheryl Tay - nghiên cứu sinh tại Trường Môi trường châu Á thuộc Đại học Công nghệ Nanyang (NTU) của Singapore lưu ý rằng, nhiều thành phố ven biển ở châu Á hiện đang phát triển và đô thị hóa nhanh chóng, do đó, việc khai thác nước ngầm để đáp ứng nhu cầu nước sinh hoạt ngày càng tăng.

Ảnh vệ tinh chụp 48 thành phố ven biển từ năm 2014-2020 ghi nhận tốc độ chìm trung bình là 16,2mm mỗi năm. Một số thành phố có mức sụt lún đất khoảng 43mm một năm. Hiện thành phố Jakarta của Indonesia đang lún xuống với tốc độ 4,4mm mỗi năm.

“Lũ lụt có thể làm hư hại tài sản và cơ sở hạ tầng. Trong trường hợp cực đoan, lũ lụt có thể ảnh hưởng đến sinh kế do làm hư hại đất sản xuất nông nghiệp và buộc người dân phải di chuyển khi không thể ở được nơi đó”, bà Cheryl Tay nói.

Mức nước biển dâng trung bình toàn cầu hiện nay là 3,7mm mỗi năm. Tại Singapore, mực nước biển trung bình đang tăng với tốc độ từ 3-4 mm mỗi năm. Dữ liệu của Cơ quan Khí tượng Singapore cho thấy, mực nước biển ở đây đã tăng 14cm kể từ mức trước năm 1970.

Thủ đô Jakarta (Indonesia) cũng đang chìm xuống do sụt lún. Hệ thống đường ống ở đây không cung cấp đủ nước sạch cho người dân. Do đó họ chủ yếu sống dựa vào nguồn nước giếng lấy từ các tầng nước nông, kết quả là mặt đất phía trên ngày càng sụt xuống.

Theo *National Geographic*, trong 15 năm nữa, 80% diện tích phía Bắc của Jakarta sẽ nằm dưới mực nước biển. Trong 50 năm nữa, các đường phố hiện tại có thể ở dưới mực nước ít nhất 30 cm.

Với hơn 50 người chết và 300.000 dân buộc phải sơ tán, trận lụt năm 2007 chính là hồi chuông cảnh tỉnh cho Jakarta khi nước ngập hơn 1/3 thành phố.

Bên cạnh các biện pháp như xây dựng đê biển và hệ thống thoát nước, trồng rừng ngập mặn là một phương thức hữu hiệu để ngăn chặn tình trạng nước biển dâng.

Theo nghiên cứu của Đại học Southampton (Anh) cùng Đại học Auckland và Đại học Waikato (New Zealand), rừng ngập mặn giúp chống xói mòn các khu vực bờ biển do các rễ cây giữ lại đất. Hơn nữa, rừng ngập mặn còn tạo ra một hệ thống kênh rạch, những con kênh này bị bồi lắng bùn đất trở nên nông dần, tạo thành hệ thống ngăn nước thủy triều tràn vào sâu trong nội địa.

Bà Cheryl Tay cho rằng, các chính phủ nên xây dựng các hệ thống phòng thủ ven biển như xây tường chắn biển, hoặc sử dụng các giải pháp dựa vào thiên nhiên như trồng rừng ngập mặn.

“Chính phủ các nước cũng nên giải quyết nguyên nhân gốc rễ của vấn đề. Nếu việc khai thác các nguồn tài nguyên như nước ngầm, dầu và khí đốt là lý do gây ra sụt lún đất cho một thành phố cụ thể, thì cần có các giải pháp phù hợp” - bà nhấn mạnh.

Các thành phố cần tìm kiếm các nguồn nước khác để thay thế cho việc sử dụng nước ngầm, đồng thời cần bổ sung nước ngầm để hạn chế tình trạng sụt lún đang diễn ra ngày càng nghiêm trọng hơn.

1.5. Hệ quả của biến đổi khí hậu [5]

Người dân ở nhiều khu vực Nam Á và Đông Nam Á đang trải qua đợt nắng nóng kỷ lục, được cho là do tác động của biến đổi khí hậu. Tình trạng nắng nóng trên diện rộng ảnh hưởng tiêu cực đến sức khỏe và đời sống của người dân.

Người dân Bangladesh đang hứng chịu sự oi bức, ngột ngạt của thời tiết khi nhiệt độ tăng cao nhất trong gần 60 năm qua. Theo dữ liệu của Chính phủ Bangladesh, nhiệt độ trung bình trong một tuần tính đến ngày 19/4 tại thủ đô Dhaka lên tới 41,6 độ C, cao hơn 4,3% so với tuần trước đó, 12,5% so với cùng kỳ năm ngoái và là mức cao nhất được ghi nhận kể từ những năm 1960.

Riêng ngày 19/4, mức nhiệt cao nhất được ghi nhận lên tới 42,8 độ C ở miền tây Bangladesh. Hàng trăm người tụ tập tại Dhaka để cầu mưa với hy vọng giúp giảm nắng nóng khó chịu. Trong khi đó, ở Ấn Độ, ít nhất 13 người chết vì sốc nhiệt tại một sự kiện tổ chức ngoài trời ở miền tây nước này ngày 16/4 vừa qua.

Các đợt nắng nóng khắc nghiệt đang làm gia tăng gánh nặng đối với ngành nông nghiệp, kinh tế và y tế cộng đồng của Ấn Độ, trong bối cảnh biến đổi khí hậu đang làm suy yếu những nỗ lực dài hạn của quốc gia Nam Á này nhằm giảm nghèo đói, bất bình đẳng và bệnh tật.

Trong nghiên cứu mới được công bố ngày 19/4, nhóm chuyên gia thuộc Đại học Cambridge (Anh) cho biết, kể từ năm 1992, nắng nóng đã cướp đi sinh mạng của hơn 24.000 người, làm gia tăng tình trạng ô nhiễm không khí và đẩy nhanh tốc độ băng tan ở khu vực miền bắc Ấn Độ.

Nghiên cứu cũng lưu ý Ấn Độ đang đối mặt hàng loạt hiểm họa khí hậu, với thời tiết cực đoan xảy ra gần như mỗi ngày trong khoảng thời gian từ tháng 1 đến tháng 10/2022.

Tiến sĩ Ramit Debnath (R.Đép-nát) phụ trách nhóm chuyên gia cảnh báo, có tới 90% tổng diện tích Ấn Độ hiện nằm trong vùng nhiệt độ vô cùng cao trong khi quốc gia Nam Á chưa có sự chuẩn bị đầy đủ để ứng phó những nguy cơ và hệ lụy của hiện tượng thời tiết cực đoan.

Chuyên gia này cho rằng, Ấn Độ đã triển khai khá nhiều biện pháp nhằm đối phó sóng nhiệt, nhưng vẫn cần đẩy nhanh tốc độ thực hiện các kế hoạch này. Các biện pháp thích nghi được đánh giá là khá mạnh mẽ, song mới chỉ dừng lại trên văn bản mà chưa được đưa vào vận hành.

Các nhà nghiên cứu cảnh báo các đợt nắng nóng đang làm suy yếu những nỗ lực của Ấn Độ trong việc đạt được các Mục tiêu phát triển bền vững của Liên hợp quốc. Cụ thể, nắng nóng cực đoan có thể làm giảm 15% năng suất làm việc ngoài trời của nông dân, làm giảm chất lượng cuộc sống của 480 triệu người và gây thiệt hại 2,8% GDP của Ấn Độ vào năm 2050.

Theo Báo cáo minh bạch khí hậu được các nhóm nghiên cứu và bảo vệ môi trường công bố năm ngoái, năng suất sụt giảm do tác động của nhiệt độ tăng cao có thể khiến Ấn Độ gánh chịu thiệt hại tương đương 5,4% GDP.

Thái Lan cũng đang trải qua đợt nắng nóng bất thường khi mùa mưa hằng năm còn chưa bắt đầu. Theo các chuyên gia khí tượng, người dân Đất nước nụ cười vừa đón Tết té nước cổ truyền Songkran với nền nhiệt cao nhất nhiều năm qua. Ngày 20/4, Cục Khí tượng Thái Lan cho biết nhiệt độ đã tăng lên mức cao kỷ lục hơn 50oC tại thủ đô Bangkok, 44,6oC tại tỉnh miền tây Tak và cảnh báo thời tiết khắc nghiệt sẽ tiếp diễn những ngày tới.

Thông thường, Thái Lan ghi nhận đợt nắng nóng cao điểm vào tháng 5, trước khi bước vào mùa mưa. Tuy nhiên, năm nay nắng nóng đến sớm hơn và cường độ mạnh hơn. Theo báo cáo của Ủy ban Liên chính phủ về biến đổi khí hậu của Liên hợp quốc (IPCC), tình trạng nóng lên toàn cầu đang làm trầm trọng thêm các hiện tượng thời tiết bất lợi.

Nhà khoa học Fahad Saeed (Ph.Xa-ít) thuộc Viện Chính sách khí hậu Climate Analytics có trụ sở tại Pakistan cho biết, nắng nóng kỷ lục năm nay ở Thái Lan, Trung Quốc và các nước Nam Á là một xu hướng khí hậu rõ rệt và sẽ gây ra những thách thức về sức khỏe cộng đồng nhiều năm tới.

Theo ông, nhiệt độ tăng cao là hệ quả của biến đổi khí hậu và tác động của tình trạng này đối với các nhóm dân cư dễ bị tổn thương sẽ rất nghiêm trọng. Tình trạng nắng nóng khắc nghiệt ảnh hưởng nặng nề nhất tới người nghèo, thậm chí có thể đe dọa đến tính mạng của những người không có điều kiện tiếp cận hệ thống làm mát hoặc nơi tránh trú thích hợp.

II. TIN TRONG NƯỚC

2.1. Tuyên truyền quy định về biến đổi khí hậu trong Luật Bảo vệ môi trường tới doanh nghiệp [6]

Ngày 18/4 tại TP. Hải Phòng, Cục Biến đổi khí hậu (Bộ TN&MT) đã tổ chức Hội thảo trao đổi, tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật về ứng phó với biến đổi khí hậu trong Luật Bảo vệ môi trường cho các doanh nghiệp.

Hội thảo nằm trong chuỗi hoạt động tuyên truyền, tập huấn, phổ biến Luật Bảo vệ môi trường và các văn bản hướng dẫn thi hành, do Cục Biến đổi khí hậu triển khai trên phạm vi toàn quốc.

Tại hội nghị, đại diện các đơn vị thuộc Cục Biến đổi khí hậu đã hội phổ biến thông tin về nỗ lực ứng phó với biến đổi khí hậu của Việt Nam và các quy định pháp luật đã được ban hành; các quy định pháp luật về giảm nhẹ phát thải khí nhà kính và bảo vệ tầng ô-dôn; phát triển thị trường các-bon trên thế giới và các quy định pháp luật về phát triển thị trường các-bon tại Việt Nam; Hướng dẫn kiểm kê khí nhà kính và MRV đối với doanh nghiệp.

Trên cơ sở này, các đại biểu đã trao đổi, thảo luận nhằm tháo gỡ vướng mắc, khó khăn trong việc thực thi pháp luật về ứng phó với biến đổi khí hậu trong các hoạt động sản xuất, kinh doanh tại địa phương. Đại diện doanh nghiệp đã đưa ra đề xuất, cần có thêm các hoạt động tập huấn chuyên môn, nghiệp vụ giúp các doanh nghiệp nâng cao năng lực thực hiện kiểm kê khí nhà kính, giảm phát thải khí nhà kính, trao đổi tín chỉ các-bon trong thời gian tới.

Phát biểu khai mạc Hội thảo, bà Mai Kim Liên - Phó Cục trưởng Cục Biển đổi khí hậu cho biết: Luật Bảo vệ môi trường được Quốc hội khóa XIV thông qua tại kỳ họp thứ 10, có hiệu lực thi hành từ ngày 1/1/2022. Tiếp đó, các văn bản quan trọng khác cũng đã được ban hành, trong đó bao gồm nhiều quy định mới trong lĩnh vực biến đổi khí hậu, như: Nghị định số 06/2022/NĐ-CP ngày 07 tháng 01 năm 2022 của Chính phủ quy định giảm nhẹ phát thải khí nhà kính và bảo vệ tầng ô-dôn; Quyết định số 01/2022/QĐ-TTg ngày 18/1/2022 của Thủ tướng Chính phủ ban hành danh mục lĩnh vực, cơ sở phát thải khí nhà kính phải thực hiện kiểm kê khí nhà kính và Thông tư số 01/2022/TT-BTNMT quy định chi tiết thi hành Luật Bảo vệ môi trường về ứng phó với biến đổi khí hậu.

2.2. Nâng cao vai trò của phụ nữ trong việc ứng phó BĐKH [7]

Ngày 29/3, Trung tâm Nghiên cứu và Phát triển Xã hội (CSRĐ) tổ chức hội thảo tổng kết dự án “Nâng cao vai trò của phụ nữ trong việc tăng cường khả năng chống chịu của cộng đồng và hệ sinh thái ven biển miền Trung Việt Nam”.

Dự án được UBND tỉnh Thừa Thiên - Huế phê duyệt thực hiện trong thời gian từ năm 2021-2023, do Công ty UP Transfer - Đại học Potsdam (CHLB Đức) tài trợ.

Các hợp phần chính của dự án bao gồm: Xây dựng vườn ươm cây ngập mặn được quản lý bởi cộng đồng và trồng dặm cây bản ngay tại khu vực đầm phá tại xã Hải Dương – TP. Huế; phối hợp với Hội phụ nữ xã tại các cộng đồng ven phá Tam Giang tổ chức hoạt động truyền thông về giảm thiểu rủi ro thiên tai dựa vào hệ sinh thái; tổ chức cuộc thi sáng kiến sinh kế thích ứng với biến đổi khí hậu (BĐKH) dựa vào hệ sinh thái...

Tham dự hội thảo có gần 100 đại biểu đến từ tỉnh Thừa Thiên - Huế và các tỉnh thành khác, là đại diện của nhiều bên liên quan bao gồm khối chính quyền, khối đại học, khối phi chính phủ, cộng đồng tham gia dự án và một số công ty tư nhân. Phía đối tác quốc tế có đại diện của Trường Đại học Potsdam – Đức, Quỹ Munich RE và Công ty Cotswold.

Hội thảo đã chia sẻ mục tiêu - sứ mệnh như tên gọi khác của dự án “Gốc rễ bền chặt, phụ nữ quật cường” - đề cao vai trò của phụ nữ trong bối cảnh BĐKH phức tạp; chia sẻ kết quả của hoạt động vườn ươm cây ngập mặn và trồng dặm rừng ngập mặn; kết quả cuộc thi sáng kiến truyền thông và sáng kiến sinh kế về các giải pháp thích ứng với BĐKH dựa vào hệ sinh thái; thúc đẩy tầm quan trọng của các giải pháp thích ứng dựa vào hệ sinh thái, chú trọng hệ sinh thái ngập mặn; xây dựng kết nối giữa các đối tác địa phương, các đối tác trong nước và quốc tế trong các hoạt động nâng cao sức chống chịu của cộng đồng ven biển với BĐKH.

Bà Nguyễn Thị Nhật Anh, Giám đốc CSRĐ cho biết, Thừa Thiên - Huế là một trong những địa phương chịu tác động lớn từ những hiện tượng thời tiết cực đoan; đặc biệt khu vực đầm phá Tam Giang là nơi thường xuyên hứng chịu các cơn bão. Phụ nữ là nhóm đối tượng dễ bị tác động bởi BĐKH, thường xuyên đối diện trực tiếp với các trận bão lụt, hạn hán để đảm bảo đời sống thường nhật cũng như sinh kế cơ bản. Tuy nhiên, đây cũng là nhóm đối tượng có thể đóng góp lớn

vào các giải pháp chống chịu và thích ứng với BĐKH. Phụ nữ không chỉ thấu hiểu hoàn cảnh thực tiễn địa phương mà còn có những kỹ năng quan trọng cũng như khả năng và khát vọng thay đổi để có cuộc sống tốt đẹp hơn...

2.3. Xây dựng đô thị thích ứng với biến đổi khí hậu tại Bà Rịa - Vũng Tàu [8]

Nhằm khắc phục những tồn tại, hạn chế để nâng cao hiệu quả quá trình đô thị hóa và phát triển đô thị bền vững của Bà Rịa - Vũng Tàu, UBND tỉnh vừa ký Quyết định 4038/QĐ-UBND về việc ban hành kế hoạch triển khai thực hiện đề án “Phát triển các đô thị Việt Nam ứng phó với biến đổi khí hậu giai đoạn 2021-2030” trên địa bàn tỉnh Bà Rịa-Vũng Tàu.

Để chủ động ứng phó với BĐKH và nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm, năng lực cán bộ lãnh đạo các cấp về chủ động ứng phó với BĐKH trong phát triển đô thị và bảo vệ môi trường, UBND tỉnh đã phê duyệt danh mục 19 dự án, nhiệm vụ triển khai thực hiện phát triển đô thị ứng phó với BĐKH giai đoạn 2022-2030 trên địa bàn tỉnh. Để thực hiện nhiệm vụ này, tỉnh đề ra 7 nhóm giải pháp thực hiện, gồm: tuyên truyền; phát triển nhà ở vượt lũ, nhà có khả năng chống chịu cao với gió bão; khuyến khích xây dựng các công trình sử dụng vật liệu thân thiện với môi trường; đẩy mạnh ứng dụng khoa học công nghệ vào lĩnh vực xây dựng, phát triển đô thị; phát triển hạ tầng theo hướng xanh và thông minh; giảm phát thải khí nhà kính; huy động cộng đồng cùng tham gia.

Theo đó, thời gian tới, Bà Rịa - Vũng Tàu sẽ nâng cao khả năng thích ứng trong phòng ngừa, giảm thiểu các tổn thương, rủi ro trước các tác động của BĐKH. Đặc biệt, tỉnh cũng tính toán đến các giải pháp để quy hoạch đô thị với hệ thống hạ tầng kỹ thuật tích hợp và thông minh theo điều kiện khí hậu, địa hình và diện mạo đặc trưng của đô thị, điều kiện thực tế, tận dụng quỹ đất hiệu quả với mục tiêu bảo vệ môi trường.

2.4. Thành phố Vinh sẽ đầu tư 4.502 tỷ cho hạ tầng đô thị thích ứng với biến đổi khí hậu [9]

Ủy ban nhân dân tỉnh Nghệ an vừa phê duyệt Dự án “Hạ tầng ưu tiên và phát triển đô thị thích ứng với biến đổi khí hậu thành phố Vinh”. Tổng kinh phí đầu tư thực hiện dự án là 4.502 tỷ đồng và do Ủy ban nhân dân thành phố Vinh là chủ đầu tư.

Mục tiêu của Dự án là nhằm giảm thiểu rủi ro ngập úng tại khu vực đô thị chính và tăng cường khả năng quản lý đô thị thích ứng biến đổi khí hậu của thành phố Vinh; hỗ trợ phát triển cơ sở hạ tầng tích hợp và phát triển khả năng thích ứng với biến đổi khí hậu của thành phố Vinh, góp phần phát triển đô thị bền vững và thích ứng với biến đổi khí hậu, tạo động lực để phát triển kinh tế-xã hội toàn diện cho thành phố Vinh và tỉnh Nghệ An.

Cụ thể, Dự án giúp giảm ngập lụt và thích ứng với biến đổi khí hậu cho thành phố thông qua các hoạt động cải tạo và nâng cấp hệ thống tiêu thoát nước; cải thiện điều kiện môi trường và nâng cao chất lượng cuộc sống của người dân

thông qua việc cải tạo và nâng cấp sông Vinh và hệ thống thu gom, xử lý nước thải.

Đồng thời, Dự án sẽ giúp tăng cường kết nối giữa khu vực trung tâm với các khu vực đang phát triển và cơ sở hạ tầng còn yếu kém nhằm tạo động lực để thành phố phát triển thông qua việc xây dựng một số tuyến đường kết nối; cũng như không gian xanh cho thành phố thông qua việc xây dựng các hạ tầng không gian công cộng, thông qua việc cải tạo sông Vinh, xây dựng hồ Hưng Hòa 2 cùng hạ tầng công viên.

Ngoài ra, Dự án này sẽ tăng cường năng lực quản lý đô thị thích ứng với biến đổi khí hậu, kiểm soát ngập lụt tích hợp và chủ động cho thành phố Vinh.

Dự án gồm, Hợp phần 1: Đầu tư tích hợp thoát nước, vệ sinh môi trường và kết nối; Hợp phần 2: Mở rộng dung tích chứa để giảm lụt ngập đô thị; Hợp phần 3: Nâng cấp và cải tạo sông Vinh; Hợp phần 4: Phát triển hệ thống và năng lực để cải thiện đô thị thích ứng.

2.5. An Giang trồng trăm giảm tác động của biến đổi khí hậu [10]

Biến đổi khí hậu (BĐKH) tác động đối với thiên tai, con người, cây trồng, vật nuôi, môi trường, hệ sinh thái; tác động đối với nông nghiệp và an ninh lương thực, đồng thời tác động đối với lâm nghiệp, nhất là ảnh hưởng xấu đến rừng tràm và rừng trồng trên đất bị nhiễm phèn...

Thực hiện Quyết định 524/QĐ-TTg, ngày 1/4/2021 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt đề án “Trồng 1 tỷ cây xanh giai đoạn 2021-2025”; đồng thời, triển khai Chiến lược quốc gia về BĐKH đến năm 2050, Bộ Tài nguyên và Môi trường (TN&MT) giao Trung tâm Truyền thông TN&MT phối hợp Tập đoàn Panasonic Việt Nam tổ chức Chương trình trồng rừng và phục hồi rừng, trong đó có địa bàn tỉnh An Giang. Qua trao đổi, đoàn công tác quyết định chọn khảo sát trồng rừng đặc dụng tại rừng tràm Tân Tuyến (huyện Tri Tôn) với diện tích dự kiến 5ha, cây trồng là tràm nội.

Khu bảo vệ cảnh quan rừng tràm Tân Tuyến có tổng diện tích 256,39ha. Trong đó, diện tích tràm trồng là 7,88ha, tràm tái sinh 74,14ha, trảng cỏ ngập nước theo mùa 169,73ha và bờ kênh là 4,64ha. Khu rừng trước đây được giao cho Lâm trường Bưu điện quản lý từ năm 1998. Từ năm 2020 đến nay, Ban Quản lý rừng phòng hộ và đặc dụng tỉnh được giao quản lý khu bảo vệ cảnh quan này. Môi trường sinh thái của đầm rừng tràm Tân Tuyến chịu tác động mạnh mẽ của lũ từ sông Mekong và từ phía Campuchia, thuộc vùng ngập lũ sâu (khoảng 2,5-3m) của vùng phèn Tứ giác Long Xuyên. Hàng năm, khi mùa mưa đến, nước sông Mekong theo các kênh, rạch mang nước lũ, có nguồn phù sa giàu dinh dưỡng và tài nguyên sinh vật tràn vào nội đồng.

Ngày 30/12/2022, UBND tỉnh đã thống nhất nội dung trình của Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn về việc phối hợp với Trung tâm Truyền thông TN&MT (thuộc Bộ TN&MT) tổ chức trồng rừng đặc dụng tại Khu bảo vệ cảnh

quan rừng tràm Tân Tuyên. Theo đó, tổ chức trồng 5ha tràm nội với mật độ 20.000 cây/ha trong tháng 1/2023.

Theo tính toán của các nhà khoa học, với 5ha tràm trồng, trong 5 năm tới, dự tính lượng CO₂ hấp thu khoảng 600 tấn; 10 năm tới sẽ hấp thu 1.200 tấn CO₂. Nỗ lực này góp phần điều hòa khí hậu, thiết thực hưởng ứng Ngày Đất ngập nước thế giới hàng năm.

Khu bảo vệ cảnh quan rừng tràm Tân Tuyên là một mẫu cảnh quan của vùng Tứ giác Long Xuyên, bên cạnh Khu bảo vệ cảnh quan rừng tràm Trà Sư. Hệ sinh thái đất ngập nước ở đây đa dạng sinh học cao. Việc bảo vệ, tái tạo và sử dụng khôn ngoan tài nguyên đa dạng sinh học và những giá trị lịch sử, văn hóa, nhân văn của vùng đất ngập nước này đang được tỉnh An Giang đặc biệt quan tâm.

Đây là cơ sở để bảo vệ và tái tạo các giá trị, chức năng của hệ sinh thái đất ngập nước trong đầm rừng; cũng là cơ sở để bảo vệ an ninh chính trị, trật tự xã hội của vùng biên giới. Đồng thời, góp phần phát triển du lịch sinh thái ở vùng này, khi mở rộng các tuyến du lịch vùng đồi núi huyện Tri Tôn và Tịnh Biên.

III. NGUỒN THAM KHẢO

1. <https://www.fao.org/gcf/news-and-events/news-detail/accelerating-change-for-water-security-in-jordan/en>
2. <https://www.bmuv.de/en/pressrelease/world-water-day-2023-working-together-for-a-reversal-in-global-water-policy>
3. <https://gca.org/adapting-agriculture-to-climate-change-in-bangladesh/>
4. <https://baoquocte.vn/dong-nam-a-va-noi-lo-nuoc-bien-dang-219118.html>
5. <https://nhandan.vn/he-qua-cua-bien-doi-khi-hau-post749116.html>
6. <https://tainguyenvamoitruong.vn/nang-cao-vai-tro-cua-phu-nu-trong-viec-ung-pho-bdkh-cid18162.html>
7. <https://baobariavungtau.com.vn/kinh-te/202303/xay-dung-do-thi-thich-ung-voi-bien-doi-khi-hau-973822/>
8. <https://tainguyenvamoitruong.vn/xay-dung-do-thi-thich-ung-voi-bien-doi-khi-hau-cid18011.html>
9. <https://nhandan.vn/thanh-pho-vinh-se-dau-tu-4502-ty-cho-ha-tang-do-thi-thich-ung-voi-bien-doi-khi-hau-post738704.html>
10. <https://tainguyenvamoitruong.vn/an-giang-trong-tram-giam-tac-dong-cua-bien-doi-khi-hau-cid17545.html>